

1.UVOD

Poslije završene istrage, koja je prva faza prethodnog postupka, postupak pred sudom može biti nastavljen samo na osnovu odgovarajućeg optužnog akta (optužnice-indictment) tužioca (član 226 stav 1 Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine, u daljem tekstu: ZKP BIH). Postupak stavljanja pod optužbu je druga i posljednja faza prethodnog postupka, a sastoji se od postupka pripreme, podizanja i upućivanja optužnice sudiji za prethodno saslušanje, potvrđivanja ili odbijanja svih ili pojedinih tačaka optužnice, izjašnjenja o krivnji, poricanja ili priznanja krivnje, pregovaranja o krivnji i sporazuma o priznanju krivnje, povlačenja optužnice i prethodnih prigovora.¹ Kontrolni dio ove faze postupka uslovljen je postojanjem prethodnih prigovora optuženog ili branioca, bez koga se sud prije glavnog pretresa ne može upuštati u ocjenu da li je optužnica osnovana (činjenično i pravno), ali sud uvijek i po službenoj dužnosti cijeni da li optužnica ispunjava određenu formu. Cilj je da se spriječi da se na glavnom pretresu pojavi neuredan optužni akt, odnosno neosnovano suđenje optuženom. Na taj način omogućava se nastavljanje ili obustavljanje krivičnog postupka u konkretnoj krivičnoj stvari. Praktično, vrši se preliminarno ispitivanje krivičnog predmeta, čime se tužilac ograničava u mogućnosti nepotrebnog izvođenja optuženog pred sud i suđenja po optužbi koja ne ispunjava zakonske uslove.² Prvo preliminarno ispitivanje optužbe vrši sudija za prethodno saslušanje kroz formalnu i činjeničnu kontrolu optužnice, procesnim radnjama ispitivanja urednosti optužnice u formalnom smislu i odlučivanja o optužnici, a druga i završna kontrola optužnice vrši se na inicijativu optuženog i branioca kroz procesnu ustanovu prethodnih prigovora.³

Optužnica je jedini optužni akt u redovnom krivičnom postupku koji priprema i u pismenoj formi podiže tužilac.

Procesni akti optuženja u posebnim postupcima su:

- 1) optužnica sa zahtjevom za izdavanje kaznenog naloga u postupku za izdavanje kaznenog naloga (član 334 ZKP BIH),
- 2) obrazloženi prijedlog sudiji za maloljetnike za izricanje vaspitne mjere ili kazne (u postupku prema maloljetnicima) – član 360 ZKP BIH i
- 3) optužnica sa prijedlogom da sud utvrdi da je osumnjičeni učinio krivično djelo u stanju neuračunljivosti (u postupku protiv neuračunljivih učinilaca) – član 389 stav 1 ZKP BIH.

Međutim, zakon i dalje koristi izraz optužba kao generalni pojam za optužnicu i obrazloženi prijedlog sudiji za maloljetnike za izricanje vaspitne mjere ili kazne maloljetničkog zatvora.

¹ Simović, M., *Krivično procesno pravo-posebni dio*, Banja Luka, 2006., str. 61.

² Grupa autora, *Komentari zakona o krivičnom postupku u BiH*, str. 608 i 609.

³ *Ibidem*, str. 609.